

ataria

2020-07-17 • 1.275. zenbakia
107.6 fm • www.ataria.eus

Birusik gaiztoena, dispertsioa

AURKIBIDEA

Iritzia Garbiñe Biurrun **3**

Erreportajea

Erromeria taldeak mutu **4-7**

Errezeta Aintzane Artola **9**

Asteko Gaia

Presoak presoago **10-17**

Olerkia Igor Estankona **19**

Iritzia Ion Mintegiaga 'Minde' **20**

Iritzia Olatz Peñagarikano **21**

Bertsoak Amaia Agirre eta

Maddi Etxeberria **22-23**

Erreportajea Enkarni Genua,

bizitza txotxongiloiei **26-29**

Azaleko irudia
Jon Miranda

ataria

URTEKO HARPIDETZA KUOTA: 82€

ATARIAK ez du bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen eta iritzien erantzukizunik.

bai erabiltzen eta
lana eskatzen

Bikam

ARGITARATZAILEA: Tolosaldeko Komunikazio Taldea, SM **LEGE GORDAILUA:** SS-1323-2013 **TELEFONOA:** 943 65 56 95
KOORDINATZAILEA: Rebeca Calvo Gonzalez **KUDEATZAILEA:** Iban Urdapilleta Alkizalete **BEZERO ARRETA:** 943 30 43 46
WEBGUNEA: ataria.eus **POSTA ELEKTRONIKOA:** ataria@ataria.eus **IRRATIA:** 943 69 80 38 • 687 410 033 • 107.6 FM
PUBLIZITATEA: 661 678 818 • publi@ataria.eus

Tolosaldeko Komunikazio Taldea, SM:

Tolosaldeko gizarte eragileak

TOLOSALDEKO ATARIA diruz laguntzen duten erakundeak:

Udalak: Abaltzisketa, Aduna, Alegia, Alkiza, Albiztur, Altzo, Amasa-Villabona, Amezketa, Anoeta, Asteasu, Baliarrain, Belauntza, Berastegi, Berrobi, Bidania-Goizatz, Elduain, Gaztelu, Hernialde, Ibarra, Ikaztegieta, Irura, Larraul, Leaburu-Txarama, Lizartza, Orendain, Orexa, Tolosa eta Zizurkil.

Gipuzkoako
Foru Aldundia

Hauteskundeak eta etorkizuna

**GARBIÑE BIURRUN
MANCISIDOR
EPAILEA**

J oan den igandean Euskal Autonomia Erkidegoan hamabigarren legegintzaldiko Legebiltzarrerako hauteskundeak egin genituen.

Orain, egun batzuk igaro ondoren, emaitzak aski ezagunak dira eta ondo aztertu dira.

Egia esan, ez zegoen intriga handirik, ezta, itxuraz, erabaki beharreko gauza handirik ere. Inkestek garbi esaten zuten nork irabaziko zuen eta, horren ondorioz, norekin gobernatuko zuen, hau da, orain arte bezala, EAJk PSE-EEekin.

Halere, mahai gainean bazegoen proposamen interesgarri bat bestelako gobernu izan ahal izateko, Elkarrekin Podemos-IU-Ezker Anitzak (EP) egindakoa: gobernu ezkertiarra osatzea berak, PSE-EEK eta EH Bilduk. Argi egon zen hasiera hasieratik PSE-EEri ez zitzaioela inolaz ere interesatzen eta proposamen horrek oso jarrera deseroso batean jartzen zuela. Beraz, PSE-EEK erabakita zeukan berriro ere EAJrekin bat egingo zuela.

Beraz, inokognitarik nagusia garbi geratu zen.

Baina, noski, Parlamentu bat ez da hautatzen gobernu osatzeko helburu bakarrarekin. Parlamentu batek bizitza propioa dauka, botere legegilea erabiltzen du eta, beraz, legeak onartu eta ildo politiko nagusiak finkatzen ditu, gobernuaren kontrol politikoa egiteaz gain. Ez da gauza gutxi, inolaz ere.

Orduan, Eusko Legebiltzarra nola osatuko zen, berez, garrantzitsua zen. Baina ez du ematen honek interes handirik sortu zuenik herritarrongan. Kontuan har dezagun %52,8ak bakarrik bozkatu zuela eta, beraz, ia erdiak bestean esku utzi duela ardura hau. Eta ulertzen dut ez dela soilik osasun-krisiaren eta lurralde honetan gertatu berri diren izurritearen agerraldien ondorioa, baizik eta sakonagoa, gizartearen gehiegi barneratzen ari dena. Gizartea batzuetan desilusionatuta dago bere partaidetza politikoa ordezkariak aukeratzeko botor mugatuta ikusteagatik eta, ondoren, hainbat eta hainbat gai interesgarri buruz -horietako asko hauteskunde-eztabaidan ere egon ez direnak- iritzia emateko ahotsik ez izateagatik. Eta ez dakit zer jende abstenitu den edo zer egin duten lehen aldiz botoa eman zezaketeneke, 70.000 gazte inguruk. Erakundeei eta gizarteari interesatzen zaizkien gaiak dira, eta, beraz, sakon aztertu beharrekoak.

Legebiltzarra osatuta, badakigu bigarren indarra EH Bildu dela, eta bultzada handia izan duela. Argi dago bera dela, EAJrekin batera, beste alderdi irabazlea. Ezkerreko euskal espaziotik hartu ditu botoak, hau da, EPtik, eta, seguruenik, erroldan lehen aldiz sartu den boto gaztetik, eta eserleketan gaudituz du bere emaitza historiko onena, 2012koa. Alderdi guztiek boto kopuru handia galdu duten arren, 2016arekin alderatuta, abstentzio handiaren ondorioz, EH Bilduk 23.000 boto irabazi ditu. Eta horrek esanahi handia du.

Bestalde, EPk aringarrik gabeko porrota jasan du, Espainiako Gobernuaren duen presentzia erabakigarria eta gizarte gaitan dituen jarrera eta erabaki aurrerakoiak errentagarri ez izateaz gain, hautesleek beren jokabide batzuk nabarmen islatzen baititu: adibidez, Urkulluren Gobernuaren aurrekontuei aurreko zuzendaritzapean emandako babesak, eta Estatuko buruzagien jarrera ulertezinak -Echeniquek GALen ikerketa batzordeari buruz egindako adierazpenak, hemen min handia egin zutenak-. Eta, jakina, baita ere barne-hausturek eta hauteskunde prozesu honen atarian lidergo-alaketak ere. Porrot horrek agerian uzten du, bestalde, EPko hautesle askok botoa Euskadiko ezkerreko beste indar bati -EH Bilduri- eman diotela eta lurralde honetan hauteskunde-gune horri eusteko egiturazko zailtasuna izan lezakeela, nahiz eta oraindik hori zehazteko goiz den.

Eta, bukatzeko, une zehatz honetan garrantzirik ez duen baina beti interesgarria den beste ondorio bat: EPk proposatutako ezkerreko koalizioak gehiengo osoa izango luke gaur egun -38 eserleku zehatzak-, 2016an bezalaxe, eta hori, nolahi ere, iragarpen ona da etorkizunerako, errezeleak, ulertezinak eta erosotasunak gaudituz joango balira.

Hausnarketa gehiago egin daitezke, noski: Eusko Legebiltzarra inoiz baino abertzalegoa hautatu dela edota Tolosaldeko herri gehienetan -edo guztietan, beharbada-, EH Bilduk irabazi duela. Edota EAJren indarra horrenbeste urte Gobernuaren egon eta gero.... Baina gaur ez dago gehiagorako lekurik.

DANTZA LOTUAN EZEAN, SUELTOAN

Beste hainbat arlotan bezala, alarma egoerak trikitilarien zein erromeria taldeen uda sasoia kolokan jarri du; pixkana hitzorduak lotzen hasiak dira, baina, era berean, zintzilik ikusten dituzte

Irati Saizar Artola

P lazarik plaza eta festaz festa ibiltzeko garaia izan ohi da uda. Zer esanik ez musika-rientzat, eta bereziki, erromeria taldeen-tzat. Aurten, ordea, datorrenari egin beharko diote aurre askok. Festak, bere orokortasunean, bertan behera geratu dira leku gehienetan, baina ari dira emanaldiak han-hemen antolatzen eta horrek «ilusioa ez galtzea» dakarrela dio Maixa Lizarribar trikitilari altzotarrak.

Kontzertu guztiak erortzen joan zaizkie musikariei, poliki-poliki. Ekaina bitarteko guztiak bertan behera geratu dira, baina hortik aurrerako asko «zintzilik» daudela dio Andoitz Antzizar Euskal Herriko trikitixa elkarteko zuzendaritzako kideak. Trikitiarekin plaza-rik plaza ibili ohi diren guztiek berdina omen diote: «Hitzartutako datak hor daude, baina guztiak zintzilik». Ezjakintasun horretan doaz aurrera, baina «esperantzarik galdu gabe».

Lizarribarrek azaldu du orain artean AMAK taldearekin zituzten kontzertuak ere erori egin zaizkiela, baina berriak ere ateratzen ari zaizkiela. «Argi pixka bat ikusten hasita gaude». Hala ere, esan du prest egon beharra daukatela egun batetik bestera etor

daitezkeen aginduekin edo egoera aldaketarekin emanaldiak bertan behera uzteko.

Gertu dantzatzekoa

Kontua da trikiti doinuarekin arin-arin eta fandangoa dantzatzear gain, bikoteka dantza egiteko errepertorio zabala dagoela. «Kontaktuko musika da gurea», dio Antzizarrek. Lizarribarri garai batean Lizartzan egiten ziren erromeriak etorri zaizkio burura: «Sueltoan bakarrik egin zitekeen, *agarratuan* ezin zen egin». Kasu horretan, «apaiza etorri beharrean polizia etorriko zaigu esatera helduta ezin dugula dantzarik egin; garai batean erlijioagatik zena, gaur egun osasunagatik da, eta agian, fandango eta arin-arinak soilik dantzatu beharko ditugu, tango eta pasodobleen ordeztu», dio Antzizarrek.

Kultura dute musikari askok lanerako erreminta. «Militantzia da azken batean, gure lana maite dugu, egiten duguna maite dugu. Guk geuk esaten dugu askotan: egoera prekarioa da, bai, baina egin nahi dugu hala ere», aitortu du Lizarribarrek. Egoerak zer ekarriko duen ez dakiten arren, aurrera begira jarriak dira dagoeneko.

IRAGARKI LABURRAK

ALOKAGAI

Etxea alokagai. Tolosako Alde Zaharrean pisua alokatzten da. Altzariekin eta egoera oso onean dago. Interesa duenak deitu 677 00 00 05 zenbakira.

LAN ESKAINTZA.

Entrenatzailea. Larraun Pilota elkarteak pilotako entre-

natzaile lanpostua eskaintzen du, urte osorako, aste osoko lanaldiarekin. Idatzi larraunpe@gmail.com -era uztailearen 18a baino lehen. Xehetasunak e-mailez erantzungo dira.

Zerbitzaria. Zerbitzari bat behar da. Interesatuak deitu 647 446 363 telefono zenbakira.

«Pena daukat, urterokoa baita karmenetan jotzea»

IRMA KARRERA
TRIKITILARIA

I. Saizar Artola

Hamar urte inguru daramatza Irma Karrerak (Tolosa, 1987) Alegiako Karmen jaietan larunbatez ospatu ohi den sagardo dastaketan panderoa zein trikitia jotzen. Aurten, bertan behera geratu dira festa horiek, horrela, ez du oholtza zapaltzeko aukerarik izango.

Gauzak ondo bidean, bihar eguerdian Alegiako plazan izango zinen trikitia jotzen. Penarik baduzu?

Pena handia, bai. Batez ere trikiti klaseak ematen ditut eta bestelako erromerietan oso gutxi ibiltzen naiz. Beti, ordea, hitzordu finko bat eduki izan dut Alegiako festetan: larunbat eguerdiko sagardo dastaketan jotzea. Urterokoa da karmenetan jotzea. Hasiera batean Asier Unsainekin joaten nintzen panderoa joaz, eta azken urteetan trikitia jo dut Jokin Tolosarekin batera. Ilusioarekin bizi dudan egun bat izaten da, azken batean, giro polita sortzen den egun bat izaten da eta jendeak erantzun ona ematen du. Bada, aurten, batetik pena sentitzen dut, eta, bestetik, zerbait faltako zaidanaren sentsazio hori.

Alegian, beraz, hitzordu horixe izaten duzu urtero.

Bere garaian, Itzel erromeria taldean ibiltzen nintzenean tokatu izan zait plazan jotzea. Baina talde modu horretatik irten eta bikote moduan soinu eta panderoarekin hasi ginenetik, larunbateko hitzordua izaten da finkoa.

Urtez urte oholtzatik ikusten duzue plazako festa. Zerbaitetan aldatu da festa?

Nik beti izan dut plaza betea ikusteko aukera. Agian, jenerazio aldaketak ikusi ditut oholtzatik; lehen ezer hartuko ez zuten gaztetxoak sagardoa dastatzen ikusi ditut orain. Eta gero, esan nezake, azken urteetan dantza gutxiago egiten dela. Hasiera batean, jendeak dantzarako animo gehiago edukitzen zuen; are gehiago, oholtzara ere igo izan dira dantza egitera urte batzuetan zehar. Orain, jendea adi-adi egoten da begira.

Irma Karrera eta Jokin Tolosa, trikitia eta panderoa jotzen. **ATARIA**

Beste plazetan ere aritzen zara?

Alegiako hitzordua da finkatuta dudak bakarra. Lehen, sagardotegi denboraldian esaterako, joan izan naiz trikitia jotzera, baina bi urte inguru dira utzi nuela. Gero, leku batetik edo bestetik deitzen gaituzte Jokin eta bioi erromeria jotzera joateko.

Uda gogorra izango da aurtengoa.

Bai, zaila ikusten dut. Herri txiki batzuetan badakit formatu txikiagoetan eta antolatu dituztela gauzak, baina erromeria taldeak orokorrean ezertarako aukerarik gabe geratuko dira. Talde askorentzat gogorra izango da, eta aldi berean, izango dira arazo ekonomikoak izango dituztenak ere. Eta bestalde, herri mailan, festa giro hori ez egoteak sortuko duena ere kontuan hartu beharko genuke, bizipoz bat delako musika hortxe izatea.

«Emanaldietan jendeak aske sentitu behar du»

ZIGOR SAGARNA ETA MAITANE AYERZA
LAKET TALDEKO KIDEAK

Elkarri heldu eta dantza egiteko aukerarik ez badago, erromeria batek zentzu gutxi du taldekideen ustetan; COVID-19ak eragindako osasun egoeratik emanaldi guztiak bertan behera utzi behar izan ditu Laket taldeak

Jon Miranda

Zigor Sagarna (Tolosa, 1973) baxu jotzailearekin eta Maitane Ayerza (Asteasu, 1986) trikiti jotzailearekin batera, Iñaki Berastegi hernaniarrak (tronpeta), Iñaki Odriozola (tronpeta) eta Beñat Larrauri tolosarrek (tronboia), Mikel Santxez beratarrak (bateria), Jon Guadix usurbildarrek (gitarra) eta Naiara Urresti getariarrak (abeslari eta pandero jotzailea) osatzen dute Laket taldea.

Zenbat urte daramatza Laket taldeak plazaz plaza?

Maitane Ayerza: Zehatz mehatz ez dakidan arren 15 bat urte izango dira taldea lehen aldiz taula gainera elkarrekin igo zenetik. Gogoan izan nahi ditugu urteotako ibilbidean taldekide izan ditugunak: Joan Mari Beasain, Jon Oiartzun *Jomes*, Ixak Arruti, Antton Aranburu, Iñigo Muñoz edota Aiora Urdangarin. Haiek eta ordezkio bezala aritu diren gainerako lagunei eskerrak eman nahi dizkiegu.

Urtean zenbat saio izaten dituzue?

M. A.: Nagusiki gure jarduna uda partean izaten da, ekaina eta iraila artean, nahiz eta urtean zehar ere izaten ditugun emanaldi batzuk. 20 bat emanaldi izaten ditugu, gutxi gorabehera, uda sasoiari.

Aurten emanaldi guztiak utzi dituzue bertan behera? Edo bateren bat salbatu duzue?

M. A.: Egungo egoera dela eta, aurtengorako hitzartuta genituen emanaldi guztiak bertan behera geratu zaizkigu, batzuk irailera atzeratzeko asmoa adierazi digute, baina eguna gerturatzen ari den arte ezin dugu jakin aurrera joango diren edo ez.

Gehienbat non ibiltzen zarete? Zein izan da urrutien jo duzuen tokia?

M. A.: Normalean gure erromeri gehienak Gipuzkoa izan ohi dira baina Bizkai aldean ere dezente eman izan ditugu. Euskal Herrian urrutien jo genuena Nafarroa Beherako herri txiki batean izan zen. Euskal Herritik kanpo aldiz, urrutien jo dugun lekua Argentinan Bahia Blancan izan zen euskal asotean.

Bada galtzeak bereziki pena ematen dizuen plazaren bat?

M. A.: Hitzartuta genituen emanaldi guztiak galtzeak pena eman digu, baina bereziki urtero joaten garen plazak; Bergara, Urrestilla, Larrabetzu...

Beste estilo batean aritzen diren musikariek egoera berrira egokitutako emanaldiak prestatu dituzte. Plaza talde bat modu horretara aritu daiteke?

Zigor Sagarna: Gure ustetan ezinezkoa litzateke, normal-

Sagarna eta Ayerza taldekideekin batera, Altzon eskaintako emanaldian: **ATARIA**

ELKARRIZKETA

tu, beraz, beste alde batetik denbora tarte hau atseden moduan hartu dugu.

Kulturari nola eragingo dio osasun krisialdi honek?

M. A.: Argi eta garbi ikusi da osasun krisi honek zaplazteko ederra eman diola kulturgintzan diharduen orori eta ahaztutako sektorea izan dela eta dela agintarientzako. Beraz, egoera zailean aurkitzen da. Konfinamenduan etxeetan sorkuntza nagusi izan da eta arnasmune garrantzitsua, interesgarria litzateke arduradunek ere izan duen garrantzi berarekin erantzungo balute egoera gogor honetatik osasuntsu irteteko. Apurka-apurka hasi dira gauzak berrartzen, beraz esperantza dut berriro ere lehengo egoerara itzuliko garela.

Zerbait eskatuko zeniekete festak antolatzeaz ardurtzen diren udal edo jai batzordeei?

Z. S.: Bai, normaltasun berria deritzon honetan, plaza taldeez ez ahaztea, eta pixkanaka, normaltasun normalera bueltatzen bagara behintzat, herrietako jaietako egitarauetan, plaza talde edo trikiti talde baten izenaren ondoren, dantzaldia hitza azaltzen zela gogoratzea.

Emanaldirik gabe tarte hau zertarako baliatuko duzue taldekideok?

Z. G.: Berriz ere gogo, ilusioz eta indar berriturik plazartzeko baliatuko dugu geldialdi hau, zalantzarik gabe.

Geratzen al zarete taldekideak entseatzeko edo elkarrekin egoteko?

Z. G.: Bada konfinamendu aurretik entsegutxo bat egin genuenetik ez gara berriz ere elkartu. Bergaran irailean dugun hitzordua dela eta, hemendik gutxira elkartu beharrean egongo gara.

tasun berria deituriko honetan ezartzen ari diren eredu eta protokolo inprobisatu hauetan gurea bezalako taldeek lekurik izatea. Gure emanaldietan jendeak aske sentitu behar du elkarri eskua eman eta kalejira bat dantzatzeko, edo mejikana edo baltsean helduta dantza egiteko.

Zer suposatu dio osasun krisi honek Laket taldeari?

Z. G.: Gizarte osoari bezala bat-batean harrapatu ginen gu ere itxialdiak, ezustean, horrek kezka zein zailantzak sortuz. Aurrez esan moduan hitzarturik ginen emanaldiak bertan behera geratu dira edo atzera-

ATARIAn jarrita Goletti
eta Urola Kostako
Hitza egunkarietan doan

hilberriak • urteurrenak • eskertzak

Txikia: 110€ • **Atarikideentzat:** 55€

Handia: 160€ • **Atarikideentzat:** 80€

Eskertza: 60€ • **Atarikideentzat:** 30€

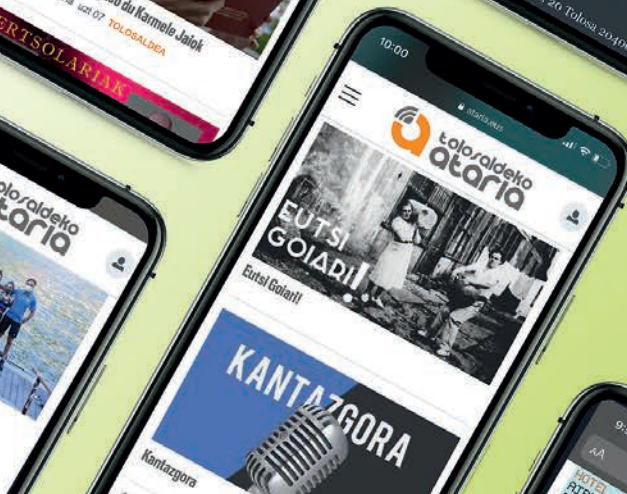
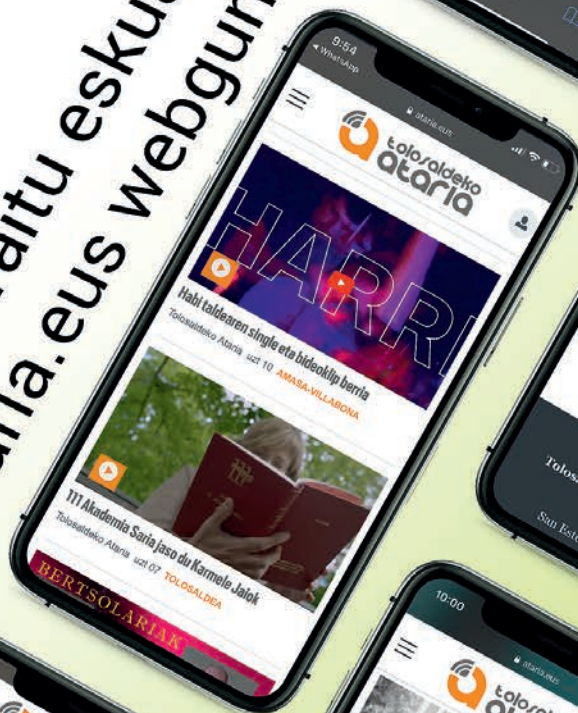
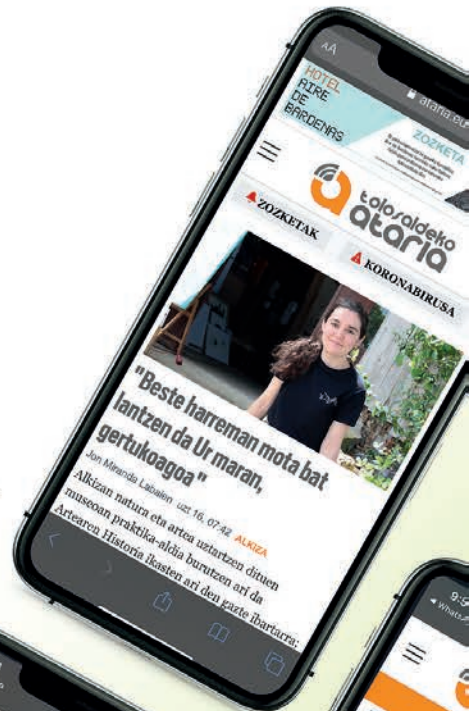
Eskelak • ataria@ataria.eus • Tel: 943 65 56 95

Astelehenetik asteazkenera 18:30ak arte hartzen ditugu. Ostegunetan 11:30ak arte hartzen ditugu.

ataria

www.ataria.eus • 107.6 fm

Abuztuan ere jarraitu eskualdeko albisteak ataria.eus webgunean!

Bokeroiak

**AINZANE
ARTOLA**

Lehenik eta behin ohar txiki bat izenaren dagokionean: antxoak eta bokeroiak berdinak dira. Hemen, Kantauri itsasokoei antxoak deitzen diegu. Andaluzian, antxoei bokeroiak esaten diete. Euskal Herrian berriz, 'bokeroiak' esaten diegu antxoak preparatzeko erari.

Eta gaurko errezetarekin hasi gaino lehen esatea errezeta erraza bada ere, nahikoa lan ematen duela; egun pare bat beharko baititugu bukatutzat emateko.

Antxoak garbitzen hasiko gara. Gordinak –marinaturik– jango ditugunez, su batetik pasako ez ditugunez, izoztu egingo ditugu, anasakisa ekiditeko. Anasakisa arraian egoten den parasittoa da. Horretarako, 60 gradutik gora erre beharko dugu edo izoztu. Hor-taz, izozkailuan sartu beharko ditugu gure antxoak.

Ondarruko lagun bati gomendioari jarraika, uretan bertan izoztuko ditugu. Garbituko ditugu lehenik, bu-rua kendu, beherantz, behatza isatsarantz eramanez,

tripak ateraz. Liburu bat bezala ireki eta erdiko hezurra kenduko diogu. Isatsara iristen garenean, klak, hezurra hautsiko dugu. Horrela, bi solomoak garbi-garbi aterako ditugu. Potetxo batean sartuko ditugu txukun-txukun, urez estaliko ditugu eta hozkailuan izango ditugu 24 orduz. Idealena itsasoko urarekin izoztea omen da; urari be-raz, gatz puntu bat bota diezaiokegu.

Hozkailuan desisoztuko ditugu antxoak. Orduan hasiko gara bokeroiak prestatzen. Tupper batean jarriko ditu-gu antxoak, liburu bat bezala irekita, eta ozpinarekin tapatuko ditugu. Gutxienez bi orduz izango ditugu hozkai-luan ozpinetan, eta gehienez 24 bat orduz. Ozpinak beraz, gorria zen arrai-na, txuritu egingo du. Arraina guztiz txurituta dagonean, guztiz marinatu-ta dagoen seinale. Ozpinetik atera eta hirugarren tupper batean sartuko ditugu gure antxoak. Orain, gure arraina jada prest dugu saltsa goxo bat botatzeko. Horretarako, perrexila, piper berdea eta baratxuria hartuko di-tugu, txiki-txiki egin eta prest utziko ditugu. Tupper-ean jarriko ditugu an-txoak, kapa bat. Gainean, gure barazkitxoak eta gure oliba olio botako di-tugu. Horrela kapaz kapa joango gara gehitzen. Amaieran, olio gehiago botako dugu, guztiz estali arte. Aperitiborako, pintxoak prestatzeko... au-keru ugari eskaintzen dute bokeroiek.

OSAGAIK

Antxoa, kilo bat.
Gatza.
Ozpina, ardo txuriarena.
Baratxuria, bizpahiru hortz.
Oliba olio birgin estra.
Perrexil freskoa.
Piper berde italiar zati bat.
Tipulina.

Tolosaldeko euskal presoek ia hiru hilabete eman dituzte, bakartuta, euren senideen bisitarik jaso gabe. Barruan daudenengatik kezkatuta, bidaiei ekin dietenean baldintzak are gehiago okertu zaizkie senideei. Oraingoz, bisean bisekoak galarazita dauzkate.

Jon Miranda

Lehenago bakartuta bazeuzkaten, oraindik ere gehiago isolatu dituzte euskal presoak COVID-19aren pandemia garaian. Konfinamendua arintzeko neurriak hartu ahala, elkarrenganako harremanak berreskuratzen joan gara kalean, baina presoek ezin izan dituzte euren senideen bisitak jaso espetxe barruan. Ekaina bukatzen ari zela, pixkanaka, hasi dira aurrez aurreko bisitak, kristala tarteke zela, baina bisean bisekoak, estutuak eta besarkadak oraindik galarazita dauzkate. «Normaltasun berria deitzen dioten hori, are beranduago iristen ari da kartzeletara, eta oraindik ere gehiago luzatzen dute euskal presoekin», aipatu du Jon Ijurko Tolosaldeko Etxerat elkartearen kideak.

Ziurgabetasun handiko hilabeteak izan dira azkene-koak eta eskualdeko euskal presoek senideek kezka bizi izan dute espetxe barruan gerta zitekeena. Horrela adierazi du Luis Migel Besance, Karlos Besance biltzailearen anaiak: «Gaitza han barruan sartzen bada, akabo. Denak kutsatuko lirateke». Eremu itxia da kartzela, «arriskutsua» senideen esanetan, eta gaitxotasun larriak dituzten pertsonak bizi dira barruan. Horrek biderkatu egiten du kutsatzeko aukera. Maider Agirrebarrena, Aitor Agirrebarrena lizartzarren arreba esan du, koronabirusak zigorra bikoiztu egin diela euskal presoek. Gari Etxeberriaren ama da Mila Goikoetxea: «Funtzionarioei ordu batzuetarako baino balio ez duten musukoak ematen zizkieten, hilean behin bakarrik. Presoei, berriz, ezer ez. Segurantz

DISTANTZIA BEHARTUA,

gutxiarekin ibili dira. Hasiera batean korridoreak garbitu zituzten eta gure seme-ari eta ziega desinfectatzeko soilik astean bitan balde bat ur ematen zieten liliba txorrotak batekin».

Maritxu Salaberria, Emilio Salaberriaren arreba ziurtatu du COVID-19a ekiditeko neurri gutxi hartu ditzutela Duesoko espetxean. «Maskararik ez diete eman eta jantokira bi txandatan jaitsi dituzte, baina

MENDU ASPALDITIK

gero patioan denak elkarrekin ibili dira». Emilio Salaberriak ezbehar txiki bat izan zuen behin pandemia hasita eta ospitalera eraman behar izan zuten; handik espetxera ekarri zutenean, astebetez eduki zuten isolatuta. Oskar Zelarain preso billabonatarra ere, duela hiru bat aste aldatu zuten kartzelaz, Castelló I-etik Castelló II-ra. Pello Zelarain aitak Euskal Herrira gerturatu zutenaren esperantza zuen, baina lehen baino

70 kilometro gertuago baino ez daukate orain, «husteria bat». Espetxez aldatzerakoan astebetez isolatuta eduki dute Zelarain, ziegatik atera gabe eta beste presoekin inongo harremanik eduki gabe. «Zakurrei bezala jatekoa atean uzten zioten», esan du Maite Ortiz, Oskar Zelarainen amak.

Jokabide horietara ohituta daudela dio Alaitz Gorostidi, Andoni Otegi leaburuarren bikoteak: «Funtzionarioek errazena egin dute, kartzela erabat itxi. Bost axola zaizkie gure senideen eskubideak eta gehixeago estutu baditzakete egin egingo dute». Presoei espetxe barruko funtzionamendua ere aldatu egin zaiela dio Gorostidik, pandemiaren aitzakian hainbat ekintza koordinatzen dituzten pertsonei sarbidea ukatu zaielako kartzelan. «Nahasmendu handiagoa dute orain barruan».

Lehen aldiz bideo deiak

Konfinamenduak iraun duen garaian, presoek bisitak galarazita eduki dituzte. Telefono edo bideo deiak izan dira euren senideekin harremana izateko modu bakarra. Luis Iruretagoiena Suni tolosarra da Frantziako estatuan espetxeratuta daukaten eskualdeko preso bakarra. Mont de Marsanen ez diete telefono deiak egiteko mugarik jartzen, nahi adina alditan hots egin dezake etxera, Kristina Iruretagoiena arrebak nabarmendu duenez: «Deiak egiteko dirua behar dute, hori bai, eta konfinamenduak iraun duen bitartean anaiak esan dit funtzionarioek dirua eman dietela deiak egin ahal izateko».

Espainiako estatuko kartzeletan berriz, ez ohiko egoerak iraun duen bitartean, telefono deiak ugaritu dizkiete presoei, eta lehen aldiz, bideo deiak egiteko aukera eman diete. Joseba anaiaren hitzetan, Anabel Egues elduaindarrak, hainbeste urteren ondoren, bere jaiotetxea ikusteko aukera izan du berriro: «Gure aitak baditu 84 urte eta geroz eta zailagoa egiten zaio Kordobara bidaiatzea. Bideo deiak aitarekin eta bere ingurunearekin lotura mantentzeko modua dira eta Anabelek esana du borrokatuko duela aurrerantzean ere bideo deiak mantendu ditzaten». Senideek, oro har, uste dute bisean bisekoak hasi ahala presoei kendu egingo dietela bideo deien eskubidea. Susmoare-

kin bat dator Joseba Egues: «Hauek oparitzeko ez daukate ezer».

Ekaina bukaeratik hasiak dira familiartekoak preso duten senidea bisitatzen, eta honenbestez, errepide-etara ateratzen. Maria Pilar Lasa Iñigo Guridi billabonatarren ama da eta kezkatuta agertu da semea bisitzeko Jaeneraino egin beharreko bidaiengatik: «Adinean aurrera goaz eta semeak dio gu ez arriskatzeko, guk ez dugula zertan haruntza joan behar, bera dela hona ekarri behar dutena». COVID-19aren agerraldiak toki askotan azaltzen ari direnean Luis Migel Besancek dio lehenaz gainera, orain beste arrisku bat gehitu zaiela senideei: «Nik, esate baterako, Huelvara joateko, autobusa, metroa, trena eta taxia hartu behar ditut. Pentsa zenbat jenderekin gurutzatuko naizen bide horretan».

Bidaiaaren baldintzak ere aldatu egin dira. «Tren eta autobusetan aforoa mugatua denez, txartelaren prezioa igo egin dute. Gainera, bidaiak musukoa jarrita egin behar dira eta pentsa gu bezala Sevillaraino joan

behar izanez gero. Are gogorragoa da orain», dio Mila Goikoetxeak. Senideek izugarri eskertzen dute Mirentxin ekimeneko boluntarioek egiten duten lana eta airtortzen dute haiengatik ez balitz «zailagoa» litzatekeela bidaia. «Askotan ez da espetxea non dagoen, baizik eta garraio publikoa erabiliz hara iristeko zein aukera duzun. Almeriara joateko, adibidez, konbinazioak ia ezinezkoak dira», aipatu du Alaitz Gorostidik.

Presoen sakabanaketak 31 urte

Oraingoz euskal presoek, kristala tarteko dutela, aurrez aurreko bisitak izan dituzte eta bisean bisekoak hurrengo asteetan izatea espero dute. Intimoak eta elkarbizitzakoak lehenetsiko dituztela uste dute senideek, eta bisean biseko familiarrak atzeratu.

Azkeneko urtebetean, Espainiako gobernuak zenbait euskal preso mugitu ditu Euskal Herri inguruko kartzeletara. Tolosaldeko, gehienek, ordea, urrun jarraitzen dute, euren etxeetatik, batzaz beste, 708 kilometroetara. «Duela 31 urte martxan jarritako dispersio politikak lehenbailehen bukatu behar du. Bai ala bai. Bestela demokrazia hitza hutsala geratzen da, ezertarako balio ez duena», adierazi du Ijurkok. Senideek errepideetan bizi behar izaten duten arriskua eta gastu ekonomikoak aipatu dituzte eta horren gaitetik bidean galdu dituzten familiartekoak, 16 guztira.

Esteban Nieto gogoratz, Amarotzen dagoen izar gorriaren alboan egin nahi izan dute hitzordua senideek TOLOSALDEKO ATARIAREKIN. Minbizia zuen arren denbora luzez espetxean izan zuten, eta libre utzi eta hilabete gutxiren buruan hil zen 1999an. Haren anaia Leok, berriz, Puerto de Santa Mariako espetxean Esteban bisitatu eta Euskal Herrirako bidean zela istripua izan zuen 1989an. Zango bat galdu zuen, eta oinaze handiak utzi zizkion. 2004an zendu zen.

Zentzu osoa hartu dute Anabel Eguesen iloba Mareren hitzek: «Gizartearen azken hondarraren hondarra ere ez dira gure senideak. Koronabirus garai hauek gabeziak ehun aldiz biderkatu dira espetxeetan. Etxean eta bizirik nahi ditugu».

Maritxu
Salaberria
**Emilio Salaberriaren
arreb**

**Dueso (Kantabria,
Espainia). 175 kilometro.**

«18 urte daramatza preso. Lau espetxetik pasa da: Soto del Real, Navalcarnero, Valdemoro eta Curtis. Orain, Dueson dago. Lehen Curtisera iristen behar izaten genuen denboran, joan-etorria egiten dugu gaur egun Duesora».

«Bigarren graduan dago eta baldintza guztiak betetzen ditu kalean egoteko: 69 urte dauzka, 3/4ak beteta eta irteera pare bat egin ditu dagoeneko, baina, hala ere, ez diote hirugarren gradua ematen».

«Hiru hilabeteak nahiko gogorrak izan dira, bisitarik gabe eta prentsarik gabe pasa behar izan ditu».

«Aurten Santio festarik ez da izango eta senideentzat diru iturri inportante bat da han jartzen dugun txosna. Jairik ez baina bisitek segitzen dute».

Mila
Goikoetxea
**Gari Etxeberriaren
ama**

**Sevilla II (Sevilla,
Espainia). 941 kilometro.**

«13 urte daramatza espetxean eta gaur egun Sevilla II n daukate».

«Bisitan hilabetero joaten gara, normalean trenez, batetik umeez bidaia eroso-ago egiten dutelako, eta bestetik, lan ordutegiek baldintzatzen gaituztelako».

«Gurasook egin diogu bisita dagoeneko hiru hilabete pasa eta gero. Bisean bisekoak uztaila bukaerarako eskatuta dauzka, familiarra, elkarbizitzakoa eta intimoa. Hilabete hauetan galdutako bisitak berreskuratzeke eskaera egin dauka, baina esperantza gutxi dugu».

«Pandemiak iraun bitartean, telefono deiak astean zortzi izatetik hamabira pasa dira eta bideo deiak egin ahal izan ditu astean behin, hamar minutukoak. Batez ere umeentzat garrantzitsua da aita ikustea».

Pello Zelarain
eta Maite Ortiz
**Oskar Zelarainen
gurasoak**

**Castello II (Herrialde
Katalanak). 470 kilometro.**

«18 urte pasa ditu espetxean. Lehenik Frantziako espetxetan eta gero Espainiakoe-tan».

«Duela pare bat aste Castello I espetxetik Castello IIra pasatu dute. Gerturatuko zuten esperantza geneukan, baina bi kartzelak elkarren aldamenean daude, 70 kilometroetara. Guretzako bidaia berdina da edo okerragoa, errepidea ez baita hain ona. Autobus eta tren konbinazioak txarrak dira eta autoz egiten dugu».

«Espetxez aldatu zutenean, segurtasun neurriak argudiatuta, astebete eduki zuten ziega batean isolatuta, patiora atera gabe, txaboloan sartuta eta beste kideekin harremanik eduki gabe».

«Oskarrek asko estimatu ditu herritarrek bidali dizkioten gutunak, beretzako arnas moduko bat izan dira».

Alaitz
Gorostidi
**Andoni Otegiren
bikotea**

**Almeria (Almeria,
Espainia). 976 kilometro.**

«18 urte daramatza espetxeratuta. 976 kilometrotara orain Almerian daukate. Normalean bidaia Mirentxinekin egiten dugu eta haiengatik ez balitz, zaila izango litzateke joatea, kotxez egiteko luzea eta gogorra baita bidaia».

«Ni joan nintzaion duela hiru aste eta segurtasunaren aitzakian motzagoa izan zen bisita. Oraindik ez dakigu zehatz noiz izango ditugun bisean bisekoak. Familiarekin egin daitezkeenak atzeratzen badituzte sei hilabete pasa ditzakete semeek aita ikusi gabe».

«Espetxe barruan ere aldatu egin zaie egunerokoa. Kanpoko jendeari ez zaio barruan sartzen uzten eta jarduera asko bertan behera geratu dira».

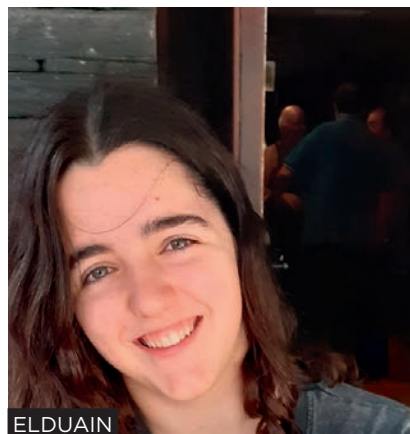
Maribi
Beldarrain
**Aitor Agirre
barrenaren ama**

**Puerto III (Cadiz,
Espainia). 1.000 kilometro.**

«18 urte daramatza kartze-lan. La Santé, Fleury, Soto del Real eta Puerto III espetxeak ezagutu ditu besteak beste. Urte gehienak isolamenduan pasa ditu. Duela bost urtetik modulu arruntan, baina lehen graduan daukate».

«Martxotik bisitak eta bisean bisekorik gabe egon ondoren alaba eta biok bisitatu genuen ekaina bukaran. Kotxez egin genuen bidaia, baina bestela, autobusez edo Mirentxinen furgonetan moldatzen gara. Autobusez deseroso eta gogorra egiten zait bidaia».

«Gurekin eta kanpoan gertatzen denarekin kezkatuta egon da. Zorionez ez dute kutsaturik izan barruan, baina segurtasun neurriak ere apenas izan duten».

Maren
Egues
**Anabel Eguesen
iloba**

**Kordoba (Kordoba,
Espainia). 840 kilometro.**

«19 urte daramatza kartze-lan. Orain Kordobako espetxean daukate. Bera da emakumezko euskal preso bakarra han».

«Funtzionario batek positibo eman zuen COVID-19an eta militarrek sartu ziren espetxe barrura garbiketa egitera».

«Borroka askoren ondoren lortu genuen bisitak larunbatetan egin ahal izatea, familiakoak elkarrekin joan ahal izateko».

«Pandemia garai honetan bideo deiak egin ahal izan ditu. Huskeria dirudi, baina etxe ataria ikusi ahal izatea beretzako gauza handia da. Adinagatik bisitak egiteko geroz eta eragozpen gehiago ditu aitzak eta lotura horiek ez hausteko bideo dei horiei eusteko borroka egingo du orain».

Olatz
Gorostidi

**Andoni Goikoetxea-
ren bikotea**

**Dueñas (Palentzia,
Espainia). 293 kilometro.**

«2013tik 2017ra Fleury
egon zen preso eta 2019ko
apirilean berriro atxilotu eta
Palentzian daukate orain,
Dueñas espetxean».

«Azken bisita martxoaren
8an izan ondoren, anaiak
eta koinatak bisitatu ahal
izan dute azkeneko aste-
tan. Animoso ikusi dute».

«Bisean biseko familiarrak
eskatu ditu baina ukatu
egin dizkiote, soilik elkarbi-
zitzakoak eta intimoak
onartzen dizkiete. Horreta-
rako izatezko bikote bezala
erregistratu beharra dau-
kagu eta tramiteak egiten
ari gara orain. Pandemiaga-
tik dena luzatzen ari da».

«Espetxe barruan ez dute
kutsaturik izan eta kezkarik
handiena kanpokoekin izan
du. Bideo deiak egiteko au-
kera ere izan du».

Luis Migel
Besance

**Karlos Besanceren
anaia**

**Huelva (Huelva, Espainia).
1.050 kilometro.**

«10 urte daramatza espe-
txean. Bidaia egiteko lehenik
autobusa hartu behar dugu
Madrila joateko. Han, metroz,
AVEko tren estaziora joaten
gara. Sevillara iritsi eta Huel-
vara beste autobus bat hartu
eta hara iritsitakoan kartze-
lara hurbiltzeko taxi bat
hartu behar izaten dugu».

«Ziurgabetasun handia ge-
neukan gaitza han barruan
tokatzen bazen zer gerta ote
zitekeen. Ondo egin dute,
ordea, dena itxi zuten kutsa-
turik egon ez zedin. Funtzio-
narioek beraingatik egingo
zuten, noski, ez gure senide-
engan pentsatuta».

«Amarekin kezkatuta egon
da, duela gutxi erresidentzia
batean ingresatu dugulako.
Senideok, ezin izan dugu ez
ama ez anaia bisitatu hilabe-
teotan».

Kristina
Iruretagoiena

**Luis Iruretagoiena
'Suni'ren arreba**

**Mont de Marsan
(Okzitania). 258 kilometro.**

«13 urte daramatza espe-
txean. Fleury, Fresnes, Alen-
con, Soto del Real eta
Valdemorotik pasa eta gero
orain Frantziako Mont de
Marsanen dago. Gertuago
geratzen da guretzako eta
kotxez egiten dugu bidaia».

«Komunikazioak ezberdinak
dira Frantziako espetxeetan.
Nahi adina alditan hots egin
dezakete telefonoz etxera.
Horretarako dirua behar dute.
Pandemia garaian, funtziona-
rioek deiak egin ahal izateko
dirua eman diete presoiei».

«Pandemia pasa eta gero au-
rrekoan egon ginen lehen
aldiz. Marra gorri bat pintatu
eta metro eta erdiko distan-
tzia errespetarazten dizute.
Beste era batera ohituta
gaude eta zaila da anaia han
bertan ikusi eta ezin besar-
katu ahal izatea».

J. Inazio Guridi
eta M. Pilar Lasa
**Iñigo Guridiren
gurasoak**

**Jaen (Jaen, Espainia).
775 kilometro.**

«19 urte daramatza kartze-
lan eta urte guzti hauetan
espetxe asko ezagutu ditu:
Valdemoro, Curtis, Puerto I,
Puerto II eta gaur egun Ja-
enen dago. Lehen graduan
dago, baina bigarren gra-
duko moduluan daukate».

«Egunean lau ordu patiora
ateratzeko eskubidea du,
baina ordubete baino ez
diote uzten. Patio orduak
lortzeko, protestaren bat
eginez gero, bertako psiko-
logoek esaten diote, be-
raiena kontu politikoa
denez, bere erreklamazioak
haizeak eramaten dituela».

«Bidaia luzea da haraino
eta guk geroz eta zailtasun
gehiago dauzkagu, adina-
gatik. Ez arriskatzeko esa-
ten digu. Gu joan baino
bera dela hona ekarri behar
dutena. Orain dela garaia».

Arantxa
Zabaleta
**Manex Castroren
ama**

**Puerto III (Cadiz,
Espainia). 1.015 kilometro.**

«11 urte daramatza espe-
txean. Hasieran Picassenten
eduki zuten, baina azken ur-
teak Cadizen daramatza».

«Bi ume txiki ditu, 7 urteko
alaba eta 2 urteko semea.
Neska-laguna aurrekoan
joan zitzaion Mirentxineko
furgonetan. Umeekin auto-
busez joan beharra dago,
ordea, bidaia luzea delako
eta umeak behintzat litere-
tan lo joan daitezkeelako».

«Oraindik ez diete esan noiz
egin ahal izango dituzten
bisean biseko familiarrak».

«Espetxe barruan ez da inor
kutsatu, baina asteburuetan
ateratzen hasi direnak, be-
rriz ere kartzelara buelta-
tzen direnean astebetetz
edukitzen dituzte isolatuta».

«Ikaragarritzko beroa pasa-
tzen dutela dio».

Nekane Txapartegi

Iheslari politikoa Suitzan

1.200 kilometro

«Pandemiak gure etxeak kartzela bihurtu ditu eta gure seme-alabak preso. Horrela sentitu eta bizitu dut pandemiako salbuespen garaia. Baina gure bizitza ez al da etengabeko salbuespen egoera eta baita jaio zirenetik gure seme-alabena ere? Ez al zeuden gure seme-alabak lehendik ere preso, barroterik gabeko espetxeetan, ihesean, lotuak eta zigortuak, gu suntsitzeko eta zigortzeko mendeku politikaren menpe?

Eta gure senideak? Urte luze guzti haue-
tan gure senide, lagun eta gertukoak

izan dira preso eta iheslariantzat elkartasuna eta zaintza lanak egin dituztenak. As-
tebururo bisitak eginez, oporretan besarkatuz, beraien soldataren zati handi bat gastatuz, herriarekin lotura eginez. Pandemia garaian, ordea, beraiek ere preso egotean, isolamendua areagotu egin da. Pandemian hartutako neurriek agerian jarri dute, presoek, oro har, eta bereziki euskal preso politikoei, luze bizi duten mendeku politika. Segurtasunaren izenean, makinaria zapaltzaile osoa martxan jarri dute, bisitak kentzean presoak isolatuta, zaurgarriagoak eginez, presoek bizitzak ez zaizkiela axola erakutsiz, segurtasuna eta mendekua lehenetsiz, presoon bizitzaren aurretik. Etxekoak berriz, ezjakintasunez kezkatuta presoek telefono deien zain. Gu beraientzat kezkatuta, jakin nahian, eta beraiek gugatik, gorpil zoroan harrapatuak...

Min ematen zidan etxekoekin telefonoz edo Skypez ari ginenean, edota argazkiak ikusterakoan, batez ere, umeak, ilobak, bal-
koietan preso zeudela sentitzeak. Mina sentitu dut, baita ere, urte luze guzti haue-
tan nik egin ezin izan dudana, ama fisikoki bisitatzea, nire anai-arrebek eta gainerako senideek ere bizi behar izan dutelako. Ama bisitatzea. Ama besarkatzea. Nik ezin izan dut iheslari politikoa naizelako, eta orain-
goan, beraiek ezin izan dute egin, sistema-
ren krisian, pandemiaren izenean hartu diren neurriek ukatu egin dietelako.

Amorrua, berriz, kendu diguten erabaki-
tzeko autonomiatatik. Agintariek erabaki dute, itxuraz, haiek jakin badakitelako gu-
retzat zer den ona. Guda bezala saldu nahi digutenaren aurrean salbatzaileak bailiran agertzen zaizkigu. Gure senideek kapitala-
rentzat produzitzen jarraitu behar zuten, baina beraien gertukoak besarkatzea, bisi-
tatzea, maitatzea... debekatua zuten.

Beraz, hori da sentitu duguna hemendik. Denok preso geundela. Batzuk lehenagotik eta beste batzuk, esan bezala, pandemia garaian. Garaia da, denok batera aska gai-
tezen.

LENTILLAK
EROSTEAN

**GRADUATUTAKO
MÓ SUN
BETAURREKOA
39€** -ren truke

Kontsultatu optikan kanpainaren ezaugarriak.

GOZATU EZAZU
UDA GARAIA

San Frantzisko, 23
Tel.: 943 69 84 70
TOLOSA

MULTIÓPTICAS

www.multiópticas.com

maskara,
beti!

**babestu
tolosa**

TOLOSA

IGOR ESTANKONA
POETA

Ilias, edo halako zerbait

Ilias ez bazen
ez dakit nola zen
bere izena.
Emmanouil, agian.
Larratxoriak ibiliko dira, seguru,
bere etxe inguruan.

Itsasoa gauean.
Limoï usaina.
Greko demotikoz idatzitako oharrak
orrialdeen ertzetan,
euskara batua bezala kristal egoeran.

Atenasko teilatuak ez baziren
orduan ez dakit:
Parisko teilatuak izan bide ziren.
Bestela ez dakit.

Eguzkia sartzen.
Iraileko eguzki bat putzuetan.

Eta noiz itzuliko gara Hiraklora,
arantza hura kentzeko?
Noiz margotuko dugu ogi luze bat
eta ogi hori jan,
gas bihurtutako gure lagunekin?

Ikasle Sindikatuak EH Bilduri

ION MINTEGIAGA
'MINDE'
LANGILEA

Pasa berri diren hauteskundeetan kanpainan, gidoitik atera den gauza bakarretakoa, Ikasle Sindikatuak EH Bildurekin akordioa sinatu eta bere aldeko bozka es-

katzea izan da. Ustekabeen harrapatu nau, egia esan, besteak beste, ikasle garaitan parte izan nintzen Ikasle Abertzaleak-ek, adibidez, sekula ez baitzuen botorik eskatu Ezker Abertzalearentzat, ideologikoki hurbil baina organikoki parte izan ez denez. Lan hori Jarrai, Segi edo Ernaiko kideek egin izan dute.

Edonola, nire gogoan unibertsitate garaira joan zitzaidan. 2000-2002 tarte hartan ezagutu nituen orduan gaztelera hutsez izendatzen zen Sindicato de Estudiantes-eko kideak. Urrun sentitzen nituen hasiera batean, ingurune ezberdinetatik gentozen. Unibertsitateko hauteskundeetara Ikasle Abertzaleen hautagaietako bat izan nintzen, Leioan, Lan Harremanen fakultatean. Euskarazko gela bakarra goizekoa zen, eta beste 3-4 gela goiz eta arratsalde, gaztelera.

Erdarazko geletara nire gaztelera baldarrean programa aurkeztera joan, eta multzo bat kanpora ateratzen zen protesta moduan; Lizarra-Garaziko akordioa eta su etenaren ondorenak ziren. Kontaketa hasi eta goiko gutun-azaletatik botoak tantaka jaso genituen, behin pila agortu ahala, euskarazko gela bakarretik mordoxka azaldu ziren arte. Ez ziren nahikoak izan, eta SEk aise irabazi zituen hauteskundeak. *Internazionale* abestuz ospatu zuten.

Ikasle gela partekatzen genuen eta normaltasunez hartu-emana genuen. Langile klaseaz, marxismoaz aritzen ziren; ni bezalaxe, baina abiapuntu ezberdinetik.

Behin, fakultatean bizkartzain lanak egiten zituzten estatuko segurtasun indarreko bi kiderekin tupust serioa izan nuen. Manifestazio baten ostean, eguerdi al-

dean, eraikina erdi hutsa zelarik, ezagutu egin ninduten, alde banatik bidea oztopatu, ezkaratzean partaren aurka atxiki, zokoratu, eta beroki azpitik pistola ateratzeko keinua egiten zuten bitartean mehatxatu egin ninduten: «Zuek denokin batera ezin badugu, banan-banan harrapatuko zaituztegu». Nire ingurune hurbilean gertaerak ez zuen aparteko zalapartarik eragin, hondar ale bat zen gatazka armatuaren hondartza zabalean, paisaiaren parte nolabait. SEko kideek, nire harriurako, azkar erreakzionatu zuten. Eskolako zuzendariarengana lagundu ninduten, afera azaldu eta onartezintzat jo ondoren, kargu hartu zieten bi morroi haiei. Detalle hartaz maiz gogoratu izan naiz gerora.

Beraien artean bazen Errekaldeko neska bat; euskaraz saiatzen zen nirekin. Martin Barriuso politikaria zuen gustuko. Barriuso Zutikeko kidea zen artean; Zutik alderdia LKI eta EMKren errautsetatik eratu zen, eta aipatu Lizarra-Garaziko garaietan, Herri Batasunaren inguruan nukleatzen zen Euskal Herri-tarrok koalizioko kide izan zen.

Behin prozesua bukatuta, Zutikek bere bidea jarraitu zuen, eztabaiden artean, kide batzuk Gorripidean taldea osatu zuten, denborarekin Ezker Batutik banandutako Alternatiban sartuz, azken hau EH Bilduko kide delarik.

Diferentziak diferentzia, begiratu batean antze-man dezakegu, norbanako, militante eta mugimendu ugari gai bertsuen bueltan ingurumarian aritzen dela. Dena esan behar bada, maiz, elkarguneak topatu beharrean, bakoitzarentzat hain garrantzitsuak diren printzipio horietan azpimarra jartzen xahutzen dira indarrak, aliatu naturalak beharko luketen horiekin etsaitzeraino.

Itxura du birusaren aitzakian marrazten ari den errealtate berriak denon eta denaren beharra izango duela. Printzipio irmoak eta esku ezker. Beti esku ezker.

Kanpora begira

**OLATZ
PEÑAGARIKANO**

Zapping egiten hasi zara asperduraren asperduraz, eta zientoka iragarkiren artean beste bat topatu duzu turismoa indartzeari begirakoa dena: Gipuzkoa Passport. *Ezagutu ezazu Gipuzkoa sakonago, merezi du eta.* Edo antzeko zerbait. Ez duzu zailantza egiten gure lurraldearen aberastasunaz, baina izena

pixka bat irrigarria egin zaizu. Baina zu ez zara aditua eta ez duzu ulertzen *brainstorming* eta marketinaz.

Interneten nabigatzen zabiltzala beste banner ba-

Eta zer diren gauzak, eguna amaitzerako Gasteizko alkatea agertu zaizu pantailan. Orduan akordatu zara Gasteiz hiri berdea izendatua izan zela — *Green Capital*/ mundura begira —, eta oraindik berde horretatik arrastorik ote duen galdetzen diozu zeure buruari.

Kuriosoa egin zaizu azken urteetako joera hori, salgaia edo marka euskara eta ingelesaren arteko nahasketa izatea. Noski, ez zaude ingelesaren aurka; honetara ezkerro ohartu zara hizkuntza aniztasuna aberastasuna dela, eta txikiak eta handiak elkar elikatu dezaketela. Alferrikakoa litzateke ukatzea, zer eta ingelesa gure egunerokoaren zati bat jaten ari denean.

Hala ere, zapore gazi-gozoa sortzen dizu propagandaren izenean gurea ez den hizkuntza bat erabil-

Diozu gure identitate eta sor-markarik onena euskara dela, eta horrek itzulpen gutxi behar dituela.

tek egin dizu salto. *Bizi #BasqueExperience*. Gutxitan egiten diozu kasu publizitateari, baina *Basque Experience* hori zer den jakin nahian, klik egin duzu *spotean*. Eusko Jaurlaritzaren Turismoko orri nagusira eraman zaitu, argazki eder eta paisaia liluragarriez hornitua bera. Leihotxo batek *%100 Basque* dio, erabateko euskal esperientziak biltzen dituen gunea. Ze noski, atal hori euskaraz adierazita inor txok ere ez zuen ulertuko, eta horrela bai, denok baikara *basque*. Zeure buruari berretsi diozu ez duzula askorik ulertzen marka identitate eta horrelakoez.

tzearenak. 'Noski, atzerritarrek ere uler dezaten... modernoagoa izan dadin... nazioartekoagoa...', esaten dizu zeure buruko deabrutxoak. Baina arrazoi horrek ez zaitu erabat ase.

Eta diozu ez ote dugun gehiegi begiratzen kanpora, barrura beharrean. Eta diozu ez ote dugun haize harroz saltzen gure hizkuntza mundura, oraindik etxeko lanak egiteko betarik hartu ez dugunean. Diozu turismoak ez duela salbatuko gure herria, nahiz eta batzuk horretan jo eta su tematzen diren. Diozu gure identitate eta sor-markarik onena euskara dela, eta horrek itzulpen gutxi behar dituela.

AMAIA AGIRRE
HARITUZ-EKO KIDEA

Zuen nahien piloto

Doinua Betroiarena

Hauteskundeen aurrea
Minen antidoto
Ondoren antitodo
Botoak boto
Musuko faltak berriz
Bi belarrondoko
Kutsatuen guneak
Albisteen foko...
Oporrak gustoko
Ditugu ta pronto
Auzo nahiz kanpoko
Goza txokoz txoko
Izan zaitezte zuen
Nahien piloto.

MADDI ETXEBERRIA
HARITUZ-EKO KIDEA

Erotzekoa benetan

Doinua Adixkidia Andoaindikan

‘Hauteskundeak, hilak 12’
gai hau aho guztietan;
musuko, bozka zein hautetsontzi
erotzekoa benetan!
Joder, Urkullu berriro ere
geratuko zaigu bertan!
Baina bozka bat eman gabea
ez bedi gera penetan!

AGENDA

OSTIRALA UZTAILAK 17

AMASA-VILLABONA KALE ANTZERKIA

22:30. Kale antzerkia helduentzat. *Psike* antzezlan. Errebote plazan, baina eguraldi txarra eginenez gero Bearzana frontoian.

BIDANIA-GOIAITZ ZINEA AIRE LIBREAN

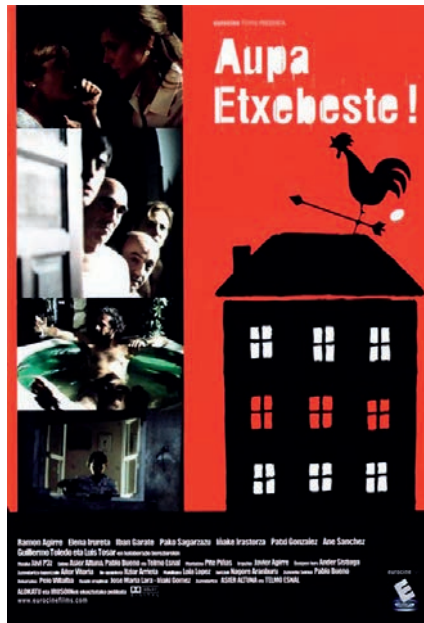
21:00. *Aupa Etxebeste!* filma proiektatuko dute Goiazko frontoian. Pelikula bidania-goiaztarrentzat bakarrik izango da eta segurtasun neurri guztiak errespetatu beharko dira.

LIZARTZA ZINEA KALEAN

22:15. *Errementari* filma proiektatuko dute, Zimiterioan.

TOLOSALDEA LEHIBERRI MANAGEMENT SCHOOL

Lehiberri Management School Tolosaldea Garatzen-Lehiberrik Tolosaldeko enpresei eskaintzen dien doako kudeaketa eskola da. Formakuntza eskaintza honekin enpresei arlo ezberdinetan ezagutza jasotzeko aukera eman nahi zaie. Laugarren formazio honetan, neuromarketina eta bezeroekin emozio bidez nola konektatu landuko da, bi orduko bi saiotan. *Online* eskainiko da. Bezeroaren adimenak nola funtzionatzen duen ulertuta, bezeroaren pentsamolde eta sentitzeko modua baliatuz gehiago saltzea ahalbidetzen duten zeharkako trebetasunak garatzea da helburua. Halaber, bezeroarekiko komunikazioa hobetzen irakatsiko da, bai esparru arrazionalen bai emozionalen. Hizlaria: Javier García, HPA Marketing & Innovation. Beharrezkoa da lehiberri@tolosaldea.eus edo 943 65 45 01 bidez izena ematea.

LARUNBATA UZTAILAK 18

ADUNA

AGUR FESTA

11:00-14:00. Adunan hemezortzi urtez egon den Asvinenea Arte Eszenikoen laborategia lekuz aldatu beharrean aurkitu da; bertan elkartuko dira agur festa egiteko.

TOLOSA

TXOTXONGILOAK

19:00. Zipit Company-ren *Jai el marineru txotxongilo* ikuskizuna, haurrentzat. Euskal Herria plazan.

KONTZERTUA

22:30. Don Inorrez taldearen kontzertua, Plaza Berrian.

IGANDEA UZTAILAK 19

AMASA-VILLABONA

MENDI IBILALDIA

07:00. Osasun pandemia dela eta, bertan behera utzi behar izan zuen Aizkardi mendi elkarateak 52. Mendi Martxa. Horren ordez, mendi ibilaldi bat antolatu du uztailaren 19rako. 24 kilometroko ibilaldia egingo dute: Villabonatik abiatu eta, Meaka (530m) - Belabieta (675m) - Urdelar (857m) - Mugaga (685m) - Olantzako Borda (656m) - Ibarrolako Erreka - Kanal Handia (300m) - Mandabideta (240m) - Lastur Parkea (175m) - pasa ondoren, berriro Villabonara itzuliko dira. Parte hartzaileak, taldetan banatuko dira. Talde bakoitzean gehienez 30 pertsona izango dira. Taldeak izen-emate ordenaren arabera beteko dira. Izena ematea derigorrezkoa izango da. Honetarako 649 71 71 82 telefonoa eskura jarriko da astelehenetik ostiralera 20:00etatik 22:00etara. Izen-emate epea uztailaren 17an, ostira-lean amaituko da, edo gehienezko 120 izen-emateetara iristean.

AMEZKETA

BISITA GIDATUA

12:00 eta 16:00. Amezketa herriaren bisita gidatuak: *Amezketa, argi izkutuaren bila*. Parte hartu nahi duenak izena eman beharko du www.amezketa.eus webgunean. Igandero izango dira abuztuaren 30a bitarte. Igandero bi saio eskainiko dituzte, 12:00etan eta 16:00etan, elizaren alboko aparkalekutik hasita. Agurtzane Garmendia herritarak izango du igandero bisita gidatuak egiteko ardura.

ASTELEHENA UZTAILAK 20

ALBIZTUR

EMAKUMEEN FOROA

19:00. Saiaz Gizarte Zerbitzu Mankomunitatearen Emakumeen Foroa. Pandemiaren inguruan bertulia egingo dute emakumeak non egon diren eta etorkizunean zer eraiki nahi dugun ardatz hartuta. Maskara eramatea beharrezkoa da, udaletxeko hitzaldi gelan, 2. solairuan.

AMASA-VILLABONA

ELKARTASUN KARABANA

17:00-20:00. Tolosaldea Sahararekin alkartearen elkartasun karabana. Saharara bidaltzeko materiala bilduko dute Errebote

plazan. Batez ere, ikas-materiala lortzen saiatuko dira eta baita osasun arloko materiala ere: maskarak, gel hidroalkoholikoak, eskularruak eta pardelak. Gainera, informazioa helarazteko erakusketak txiki bat jarriko dute.

ASTEASU

ARTILE BILKETA

Tolomendiren babesarekin artile bilketa. Interesa duten artzainek 696 43 36 02 telefono zenbakira deitu beharko dute. Bertan azalduko zaizkie artilea entregatzeko eguna, ordua eta tokia. Agroaldean (Pol. 188).

TOLOSA

KZ GUNEA

08:00-20:00. Berrito ere zabalik da Tolosako Kz Gunea. Aldez aurretik hitzordua eskatu behar da bertaratu ahal izateko, ondorengo telefono zenbakiak baliatuta: 945 06 25 55 edo 944 03 33 77. Izapideak sinatzeko norberak bere boligrafoa eraman beharko du, eta maskara jantzita. Informazio orokorra, izapideak (BakQ eta meta-posta), aurrez aurreko tutoretzak eta nabigazioa (gehienez 20 minutuz).

AUZOLANDEGIAK

09:30-13:30. Uzturre azpiko Miserieordia zaharreko lursailean ariko dira aurten gazteak Auzolandegietan, Tolosako Udalak bultzatuta.

BIZITZA BAT PANPINEN HARI ARTEAN

1971n hasi zen txotxongilolari lanetan Enkarni Genua donostiarra. Egun, oholtza gainean jarraitzen du eta ez du uzteko asmorik. Manolo Gomez, senarra, bidelagun izan du, Txotxongillo Taldea sortu zutenetik.

Aitor Arroyo Askarai

Txotxongiloak egiteko hiru gauza behar dira: gogoa, prestakuntza eta jendeak gure lanarekiko interesa edukitzea». Horrela hitz egin du Enkarni Genua (Donostia, 1942) txotxongilolariak bere lanbidearen inguruan. Datorren urtean 50 urte beteko dira oholtza gainera lehen aldiz igo zenetik. Noiz erretiratuko den «jende askok» galdetu omen dio, baina, osasun arazorik eduki ezean jarraitzeko asmoa duela azaldu du. Datorren asteetan ikuskizunak egitekoa zen Euskal Herriko hainbat herritan, baina COVID-19ak sortutako alarma egoera dela eta, atzeratu egin behar izan ditu guztiak.

1971n egin zuten lehen emanaldia, eta ordutik, bidelagun izan du Manolo Gomez senarra. Bien artean sortu

zuten egun jardunean jarraitzen duen konpainia: Txotxongillo taldea. Egindako bidea senarra gabe «imajina dezakeela» esan du Genuak, baina hori «beste bizitza bat» izango litzatekeela ere gehitu du. Beraien seme-alabak Donostiako Jakintza Ikastolara bidali zituzten ikastera, eta garai berean hasi ziren euskara

ikasten txotxongilolariak. Lehen ikuskizuna ikastola horretan egin zuten, jaialdi batean.

Bikote ausarta zirela uste du Genuak, euskararen «gutxieneko ezagutza batekin» egin baitzuten lehen saio hura. Haurrak, gurasoak eta irakasleak bildu ziren emanaldi hartan, eta ahoz ahokoa bide, berehala egin zen ezagun txotxongilolari bikote hasi berria: «Seme-alabak beste ikastola batean zituen irakasle bat ari zen saioa ikusten. Segituan, beste ikaste-

«Ezin da lehenengo panpina egin eta gero harentzat istorioa; kontakizunak baldintzatzen du txotxongiloa»
ENKARNI GENUA

Donostiara 1971n hasi zen txotxongilolari lanetan. **ATARIA**

txe hartatik ere deitu ziguten; eta berehala, publizitate-rik egin gabe, jendea etengabe deika hasi zitzaigun. Txotxongiloak euskaraz egiten genituen. Nobedadea zen hura».

Hasi ziren garaian edozein txotxongilo emanalditara joaten zirela kontatu du Genuak, eta «onerako, zein txarrerako» guztietan ikasten zutela zerbait: «Batean, atsegin ez genuen zerbait ikusi eta hori ez genuela egin nahi ikasten genuen. Bestean, berriz, txundituta geratzen ginen txotxongilolarien trebeziarekin, eta haiek imitatzen saiatzen ginen».

Gaur egun txotxongiloen arloan gazte gutxiago dagoela uste du titiritero donostiarrak. Azaldu duenez, bada hastera animatzen denik, baina, beste lan edo diru iturri finkoago bat topatzen dutenean, albo batera uzten omen dute txotxongilogintza. Jendeak segurtasuna bilatzen duela eta hori «erabat ulergarria» dela ere iritzi dio Genuak. Egoera ez dela txarra gehitu du, eta etorkizunarekiko baikor agertu da. Egun, Interneten eraginez, ikastaro eta jaialdien berri jakitea askoz errazagoa ei da; eta zentzu horretan, garai bateko testuingurua gogorragoa zela nabarmendu du. Bestalde, artisten prestakuntzan emanaldietara joateko aukera edukitzea eta ikastaroak egitea ere garrantzitsua dela azaldu du, eta bide horretatik, Tolosan

antolatzen duten txotxongilo jaialdia «oso interesgarria» izaten dela.

Panpinak sortzeko prozesuaz ere aritu da. Lehenik eta behin, kontatu nahi den istorioa aukeratu behar omen da; eta pausorik garrantzitsuena hori dela nabarmendu du: «Atsegin duzun ipuin bat aukeratu behar duzu. Behin istorio hori maite duzunean eta kontatzeko irrikaz zaudenean, nola kontatu pentsatu beharko duzu. Ezin da lehenengo panpina egin eta gero harentzat istorioa; kontakizunak baldintzatzen du txotxongiloa». Taldearen obretan hori bera islatzen da, besteak beste, *Itsasmin*ez ipuinean eszenatoki osoa itsaso bihurtzen baitute; eta *Altzor bat patrikan* antzezlanean, berriz, jaka baten poltsikoetara mугatzen da panpinen agertokia.

Teknika ezberdinak erabiltzen ditu Txotxongillo taldeak obraren arabera: batzuetan argiak eta itzalak erabiltzen dituzte istorioko pertsonaiak sortzeko, eta besteetan, berriz, trapuzko izakiak izaten dira protagonistak; beraiek eskuz sortutakoak dira erabiltzen dituzten panpina guztiak. Txotxongilogintza «etengabeko ikaste prozesua» dela esan du Genuak, eta emanaldi bakoitzak lanketa propioa eskatzen duela: «Ez dago txotxongiloak nola eraiki azaltzen duen gidalibururik. Ipuin batean hegan egiten duen txori bat bal-

din badago, zuk asmatu beharko duzu hegan egiteko gai den panpina bat. Emanaldiak eta tailerrak oso baliagarriak dira, baina okerrak egitea eta saiatzzen jarraitzea da ikasteko bidea».

Lanean, aurrean zein atzean

Bere bizitzako hainbat urte eskaini dizkio Enkarni Genuak jendaurrekoari, eta bitartean, hainbat proiekturen antolakuntzan ere aritu da. Besteak beste, Tolosako Titirijai nazioarteko txotxongilo jaialdiaren lehen edizioaren antolaketan lagundu zuen, eta aurrerago, herri berean Topic, Nazioarteko Txotxongilo Zentroa irekitzeko ere aritu zen lanean.

Komunean zituzten lagun batzuk bide jakin zuen Tolosan txotxongilo jaialdi bat egin nahi zutela; senarra eta biak laguntzeko prest azaldu ziren lehen momentutik eta antolatzeari ekin zioten. Hainbat kidek osatu zuten lantaldea, beste hainbaten artean, Miguel Arretxek, Idoia Otegik, Txetxu Gaztañagak eta Sole Erbitik. «Tolosako jendeak *Colorin* bakarrik ezagutzen zuen. Guk ekarri genuen konpainia bakoitzak gauza oso ezberdin bat eskaintzen zuen eta hori publikoari asko gustatu zitzaion». 1983an egin zuten jaialdi hartan bost txotxongilo taldek hartu zuten parte eta «izugarritzko arrakasta» eduki omen zuen herrian.

Lehen edizioaren harrera ona ikusita, hurrengo urtera begira jarri ziren antolatzaileak eta berehala otu zitzairen txotxongilo museo bat sortzeko ideia. Proiektua burutzeko tokia lortu orduko, txotxongiloak pilatu egin zitzaizkiela oroitu du titiritero donostiarrak: «Ahoz ahokoarekin jendeak gure ideiaren berri eduki zuen eta, berehala, panpinak bidaltzen hasi zen. Toki guztietako txotxongiloak bidaltzen zizkiguten, oraindik museoa ez zenean existitzen!».

Azaldu duenez, ez zen erraza izan egoitza egoki bat bilatzea, hainbat baldintza bete behar baitzituen: agertokia egiteko tokia edukitzea, museoa jartzeko egokia izatea... Baina azkenean, «jendearen ilusioare-

kin eta lanarekin», lortu zutela gogoratu du: «Prozesu luzea izan zen, baina aurrera egiteko gogo handia genuen. Hainbat lokal ikusi ondoren, azkenean, Tolosako kartzela zaharra iritsi zen; eta gaur egun hor dago Topic [Tolosako Nazioarteko Txotxongilo Zentroa]».

Sormena eta moldatzeko gaitasuna

Guztira 26 antzezlan estreinatu ditu titiritero bikoteak. Hiru iturri ezberdin erabili dituzte istorioak osatzeko garaian: ipuin unibertsalak, adibidez, *Printze txikia*-ren egokitzapena; beraiek asmatutakoak, *Ipurtargi* obra kasu; eta euskal mitologian oinarritutakoak, esaterako, Joxe Miel Barandiaran antropologoak jasotako ipuin herrikoi batean oinarritutako *Sugea, gizona eta azeria* istorioa.

Genuak azaldu du ipuin bat kontatzekotan, maitatu egin behar duela istorioa; behin hori betetzen denean, edozein gauzarekin egiten omen du lan. Dena dela, sortu dituzten ipuin guztien artean, berarentzat kutu-

2013an, Enkarni Genua
Tolosako Topic-en.
ATARIA

nenen Erreka Marien istorioa dela aitortu du. 1978an estreinatu zuten obra eta «modaz pasatzen ez den» testu bat delakoan dago: «Naturarekiko eta pertsonerekiko eduki behar den errespetua eta maitasuna ukitzen ditugu. Istorioko herritarrek ez dute Erreka Mari maite, ezberdina delako. Hori, tamalez, oraindik gertatzen den gauza bat da».

Euskal Herriko azken lamiaren istorioa eman duten «onenetako bat» dela uste du Genuak: «Batzuetan artistak halako inspirazio momentu bat eduki eta asmatu egiten du; bereizgarria den obra bat sortzen du. Guk Erreka Mariarekin betiko asmatu dugu. Gure izarra da». Urteetan zehar, ego-kitzapenak egin dizkiote obrari eta muntaia ezberdinak erabiltzen dituzte emanaldia egingo duten tokiaren arabera.

Bere ibilbidean, publiko eta forma-

tu ezberdinetara moldatu ditu beste hainbat ipuin ere, besteak beste, Euskadiko Orkestra Sinfonikoarekin [EOS] *El retablo de maese Pedro* obra interpretatu zuten; Donostiako Musika Hamabostaldian *Printze txikia* ipuinaren moldaketa bat egin zuten eta Anne Landa soinu jotzailearekin ere aritu dira. Genuak azaldu duenez, «luxu bat» izan da «maila horretako musikariekin» lan egitea, eta modu batean edo bestean, beti saiatzen omen da emanaldiak zuzeneko musika-rekin egiten.

Haurrekin trebe

Txotxongilogintzan hasi zenetik, umeen aurrean aritu da Enkarni Genua, eta ez du publikoz aldatzeko asmorik adierazi: «Helduentzako txotxongiloa interesgarria iruditzen zait, baina estiloa erabat ezberdina da. Umeekin oso ondo moldatzen naiz, eta gustura nago; komunikazioa beste mota batekoa da. Zergatik ez dudan helduekin lan egiten? Ez dudalako nahi».

Hainbat ikastetxetan unitate didaktikoak lantzeko, berak idatzitako ipuinak erabiltzen dituztela eta, horrek «ikaragarri» pozten duela ere kontatu du. Bestalde, jardunean daramatzan urteetan haurren adin tartea murriztu egin delakoan dago. Azaldu duenez, lehen, gutxi gorabehera, hiru eta hamabi urte arteko haurrak joaten ziren emanaldietara; egun, berriz, ume zaharrenak zortzi eta hamar urte

bitartekoak izaten omen dira. Dena dela, haurrek txotxongiloekin «konplizitate bera» edukitzen jarraitzen dutela uste du Genuak: «Umeak sinetsi egiten du ohol-tza gainean gertatzen dena. Modu berezi batean gogoratzen dute txotxongiloekin ikasitakoa. Baina, gaur egun, haurrek berezkoa duten xalotasun hori askoz lehenago galtzen dute».

«Artista bakoitzak bereizgarri egiten duen obra edukitzen du. Gure izarra Erreka Mari da»
ENKARNI GENUA

IKER IBARLUZEA
EGURALDI ADITUA

EGU RAL DIA

OSTIRALA

Giro lasaia, bai-
na ez erabat garbia. Goizean
berriz ere hodei tapaki handi
xamarra agertuko da, euri-lan-
gar pixka bat egitea baztertu
gabe. Eguerditik aurrera ostar-
te batzuk irekiko dira eta arra-
tsaldean eguraldi argia izango
dugu, nahiz eta, hodei batzuk
geratuko diren. Haizeak iparral-
detik jotzen jarraituko du eta
tenperatura balio altuenak bes-
te koskatxo bat igoko dira, 22-
23 gradutan joaz goia.

LARUNBATA

Uda beteko eguraldia izango
dugu. Berriz ere goizean behe-
hodei batzuk agertuko dira, bai-
na aurreko egunekin alderatuz
giro argiagoa izango da. Eguerdi-
rako erabat jasoko du eta arra-
tsaldea eguzkitsua geratuko da.
Haizeak ipar-ekialdeko ukitua
hartuko du eta tenperatura balio
altuenek nabarmen gora egingo
dute, non eguneko erdiko ordue-
tan 26-28 gradutan joko duten
goia.

IGANDEA

Are giro beroagoa. Goizean goi-
zetik zerua urdin agertuko zaigu
eta halaxe mantenduko zaigu
egun osoz, nahiz eta, tarteka goi-
hodei batzuk agertuko diren. Hai-
zeak berriz ere ipar-ekialdeko uki-
tua izango du, nahiz eta, arratsal-
dean ipar tenteagoa izan eta
indarra hartu. Termometroek bes-
te koska pare bat gora egin eta
balio beroetan mugituko dira,
eguneko erdiko orduetan 28-30
gradutan joaz goia.

ZERBITZUAK

ZORION AGURRAK

*Urtebetzeak, urrezko ezteiak,
ezkontzak, jaioberriak...*

943 65 56 95

ataria@ataria.eus

San Esteban 20
Tolosa

Prezioa

15,50€
45€
51€

Atarikideek

12€
33€
38€

Argazkia bi egun lehenago ekarri mesedez

FARMAZIAK

UZTAILAK 17, OSTIRALA
TOLOSA

Egunekoa. Cecilia Bronte Posada.
Korreo, 20. 943 67 60 13.

UZTAILAK 18, LARUNBATA
TOLOSA

Egunekoa. Jesus Maria Etxebeste.
Gernikako Arbolaren lorategiak, 3.
943 65 10 40.

UZTAILAK 19, IGANDEA
TOLOSA

Egunekoa. Cecilia Bronte Posada.
Korreo kalea, 20.
943 67 60 13.

UZTAILAK 20, ASTELEHENA
TOLOSA

Egunekoa. Jesus Maria Etxebeste.
Gernikako Arbolaren lorategiak, 3.
943 65 10 40.

**EGUNERO GAUEKO GUARDIAKO
FARMAZIA: TOLOSA.**
LURDES AZPIROZ GALARZA.
LARRAMENDI, 6. 943 67 51 18.

HOTEL AIRE DE BARDENAS

ZOZKETA

Bi pertsonarentzat bi gaueko egonaldia Aire de Bardenas hoteleko suite batean. Gelak patio pribatua eta kanpoko bainuontzia ditu.

(Erreserba hotelean duten erabilgarritasunaren arabera izango da)

Zozketan parte hartzeko epea uztailaren 23ko 11:00k arte, 943 65 56 95 edo www.ataria.eus-en.

harpidedun izateak badu saria saridunak

1 TXINDOKIKO ITZALA abentura parkea

Bi lagunentzako bina sarrera

628 947 253 • 943 654 757
ABALTZISKETA

- Ramon Arin (Ikaztegieta)
- Bixente Galarza (Amezketeta)

Bi hilabeteko epea saria erabiltzeko. Aurrez deitu.

2 LEARTIBAI ONDAREAREN kalitatezko kontserba eta produktu sorta

Laneko Koop. Elkarte
Okamikako industrialdea, 2 5 A
48289 GIZABURUAGA
94 684 20 26
www.bbkazoka.eus/eus/kolekzioak/laneko

- Miren Iosune Zubeldia (Tolosa)

ATARIA jarriko da harremanetan.

3 IZASKUN JATETXEA

Bi lagunentzako asteburuko menua

Ibarrako Izaskun
mendian kokatuta
943 67 50 17
Facebook eta Instagram: [izaskun.jatetxea](https://www.facebook.com/izaskun.jatetxea)

- Jose Antonio Eizmendi (Tolosa)

Bi hilabeteko epea saria erabiltzeko. Aurrez deitu.

ATARIKIDEAK

BOTILA BAT

6 EURO

BI BOTILA

10 EURO

BESTEAK

8 EURO

14 EURO

BOTILAK EROSTEKO 943 65 56 95 TELEFONORA DEITU
BEHAR DA BULEGORA JOAN BAINO LEHENAGO.